

KO E FAKAHINOHINO KI HE NGAahi FAKATAHA'ANGÁ MOE NGAAHI KĀTOANGÁ MEÍ HE VA'A KI HE MO'UI 'A E KAKAÍ

Ko e ngaahi fakataha'anga 'aho mālōlō 'o e ta'u kuo 'osí na'e fotunga kehe 'aupito meí he kuo tau anga ki aí. 'I he fa'ahita'u momoko ni te tau malava o feohi mo hotau ngaahi maheni moe famili kapau te tau tokanga ke fakasi'i'i e mafola e COVID-19.

'Oku kei fie ma'u pē ké tau tokanga. 'Oku kei 'i hotau komiuniti'i 'a e COVID-19. 'Oku mei fonu 'a e ngaahi falemahakí pea 'oku fakangatangata 'a e kau ngāué. Kuo tau vakai tonu ki he ni'ihi 'o e mafola 'a e COVID-19 'i hotau ngaahi 'apiakó, 'i he ngaahi polokalama 'i he tuku 'a e akó, mo e feitu'u kehe 'a ia 'okufakatahataha ki ai 'a e kominiuti'i. Té ke lava 'o tokoni ke kei ava 'a e ngaahi 'apiakó mo poupou ki he ngaahi falemahakí 'aki hono fakahoko fakapotopoto'i 'o e ngaahi fakataha'angá. 'E fie ma'u kotoa kitautolu ke ta'ofi 'a e mafola 'a e COVID-19.

Fakahoko ha ngaahi liliu pe kaniseli ho'o kātoangá kapau 'e 'ikai lava kē ne fakakakato 'a e ngaahi fakahinohino ko 'ení pē 'e 'ikai ngāue 'aki 'e ho'o kau fakaafé 'a e ngaahi founiga faka'ehi'ehi ko 'ení. Fakakaukau'i ke fakahoko 'i he 'initanetí 'a e kātoangá.

Fakahoko 'a e kātoanga ki tu'á kapau 'e lava pea fakahoko 'a e ngaahi me'a ko 'ení:

- Fakamanatu ki he taha kotoa ke nofo 'i 'api 'i he taimi:
  - » 'Okú nau puke aí pe 'oku hā mai 'a e ngaahi faka'ilonga 'o e mahakí,
  - » 'Okú nau talitali ai ki he ngaahi ola 'o e sivi COVID-19, pe
  - » Kuó nau fetu'utaki ai mo ha taha 'okú ne fokoutua 'i he COVID-19 'i he 'aho e 14 kuo 'osí.
- Kole ki he kotoa 'o e kau fakaafé kenau fakakakato 'a e huhu malu'i.
- 'Oua 'e ngalo koe fa'ahita'u eni 'o e fokoutua Momokó mo e Fuluú! Ko ho'o fakahoko 'a ho'o huhu malu'i fuluú mo fakahoko 'a e ngaahi fakaalaala ko 'ení té ke malava 'o ta'ofi 'a e mafola 'a e ngaahi fokoutua angamaheni kehé.
- Fakamanatu ki he kau fakaafé ko e malu taha ma'á e kakai lalahi moe fānau 'oku te'eki huhu malu'i kenau nofo 'i 'api.
- 'Oku totonu ke tui 'e he taha kotoa 'a e ngaahi me'a malu'i ki he fofongá kapau 'oku tokolahí, tatau ai pē kapau 'oku fakahoko 'a e kātoanga 'i tu'a.
- Faka'ata'atā ha feitu'u ki he kau fakaafé kenau vamama'o 'o 'ikai toe si'isi'i ange 'aki 'a e fute 'e ono. Fakangatangata 'a e tokolahí 'o e fakataha'angá ke fakapapau'i 'oku malava 'a e vāmama'o fute 'e ono 'i he vaha'a 'o e kakaí.
- 'Ave 'a e kau tā me'a, kau faivá, pe kakai 'oku tenau fakahoko 'a e ngaahi leá kenau mama'o ange 'aki 'a e fute 'e ono meí he matanga. Ngāue 'aki 'a e ngaahi naunau fakale'olahí.
- Tufa fakatāutaha 'a e me'atokoní pe fakakulupu fakafo'i'api. Faka'ata'atā 'a e vāmama'o fakafo'ituitui kapau 'e fie ma'u ke tu'u laine 'a e kakai 'o talitali.
- Faka'atā ke ngāue 'aki ha ngaahi feitu'u ki he fanofanó mo e fufulu 'o e nimá 'aki 'a e kemikale tāmate siemú.
- Fufulu pea fakama'a 'aki ma'u pē 'a e kemikale tamate siemu e ngaahi fukahi 'elia.
- Fakahā 'a e 211 ki he kau fakaafé ki he ngaahi fakamatala COVID-19 fakamuimui taha fekau'aki mo e ngaahi huhu malu'i, siví mo e ngaahi naunaú.

Nofo 'i 'Api kapau 'okú ke Puke

Fakahoko 'a e Huhu Malu'i kapau 'okú ke Taau ke kau ki ai & Tui ho Me'a Malu'i ki he Fofongá

'Alu ki Tu'a

Kapau kuo pau ke 'i fale 'a ho'o kau fakaafé

- 'Oku totonu ke tui 'e he taha kotoa ha me'a malu'i ki he fofonga 'o tatau ai pē pe kuo huhu malu'i pe 'ikai.
- Fakaava 'a e ngaahi luva mo e ngaahi matapaá ke fakalahi 'a e fehū'aki 'a e 'eá.

